

4.1. TEOREM. (Bessel Eşitsizliği) f , 2π -periyodik ve $[-\pi, \pi]$ üzerinde Riemann integrallenebilen bir fonksiyon ve $c_n = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} f(\theta) e^{-in\theta} d\theta$ Fourier katsayıları olsun. Bu durumda,

$$\sum_{n=-\infty}^{\infty} |c_n|^2 \leq \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} |f(\theta)|^2 d\theta$$

eşitsizliği gerçekleşir.

İspat. Kompleks sayıların modülü tanımı kullanılarak aşağıdaki eşitlik yazılabilir:

$$\begin{aligned} \left| f(\theta) - \sum_{n=-N}^N c_n e^{in\theta} \right|^2 &= \left(f(\theta) - \sum_{n=-N}^N c_n e^{in\theta} \right) \left(\overline{f(\theta) - \sum_{n=-N}^N c_n e^{in\theta}} \right) \\ &= |f(\theta)|^2 - \sum_{n=-N}^N \left[c_n \overline{f(\theta)} e^{in\theta} + \overline{c_n} f(\theta) e^{-in\theta} \right] \\ &\quad + \sum_{m,n=-N}^N c_m \overline{c_n} e^{i(m-n)\theta}. \end{aligned}$$

Bu eşitliğin iki tarafı 2π ile bölünüp, $-\pi$ den π ye integre edilirse, gerekli düzenlemeler ile,

$$\frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} \left| f(\theta) - \sum_{n=-N}^N c_n e^{in\theta} \right|^2 d\theta = \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} |f(\theta)|^2 d\theta - \sum_{n=-N}^N |c_n|^2$$

bulunur. Son eşitliğin sol tarafındaki integral negatif olmayandır. Böylece,

$$0 \leq \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} |f(\theta)|^2 d\theta - \sum_{n=-N}^N |c_n|^2$$

olur. $N \rightarrow \infty$ için limite geçilirse istenen sonuca ulaşılır.

4.2. UYARI.

1.

$$a_0 = 2c_0, \quad a_n = c_n + c_{-n} \text{ ve } b_n = i(c_n - c_{-n})$$

bağıntıları kullanılarak Bessel eşitsizliği, a_n ve b_n katsayıları cinsinden aşağıdaki gibi elde edilir:

$$\frac{1}{4} |a_0|^2 + \frac{1}{2} \sum_{n=1}^{\infty} (|a_n|^2 + |b_n|^2) = \sum_{n=-\infty}^{\infty} |c_n|^2 \leq \frac{1}{2\pi} \int_{-\pi}^{\pi} |f(\theta)|^2 d\theta$$

2. a_n, b_n ve c_n Fourier katsayıları $n \rightarrow \infty$ iken (ve c_n durumunda $n \rightarrow -\infty$ iken) sıfıra gider.

YAKINSAKLIK

Bu bölümde, f üzerindeki bazı genel koşullar altında f nin Fourier serisinin f ye yakınsaklığı incelenecektir. Önce, üzerinde çalışılacak olan fonksiyon sınıfları verilecektir.

4.3. TANIM. (Parçalı sürekli fonksiyon) $-\infty < a < b < \infty$ olsun. Eğer

(i) f , $[a, b]$ üzerinde belki sonlu sayıdaki $x_1, \dots, x_k$ noktaları hariç sürekli,

(ii) her bir $x_1, \dots, x_k$ noktasında, f nin tek taraflı limitleri

$$f(x_j-) = \lim_{\substack{h \rightarrow 0 \\ h > 0}} f(x_j - h) \text{ ve } f(x_j+) = \lim_{\substack{h \rightarrow 0 \\ h > 0}} f(x_j + h)$$

varsa, f fonksiyonu $[a, b]$ üzerinde parçalı sürekli dir denir (uç noktalarda tek taraflı limitler vardır). Yani, eğer f , $[a, b]$ üzerinde sonlu sayıdaki sıçrama noktaları hariç sürekli ise, parçalı sürekli dir. $[a, b]$ üzerinde parçalı sürekli fonksiyonların sınıfı $PS(a, b)$ ile gösterilsin.

4.4. TANIM. (Parçalı düzgün fonksiyon) Eğer bir f fonksiyonu ve onun birinci basamaktan türevi f' $[a, b]$ üzerinde parçalı sürekli iseler, f ye $[a, b]$ üzerinde parçalı düzgündür denir.

4.5. TANIM. $[a, b]$ üzerinde parçalı düzgün fonksiyonların sınıfı $PD(a, b)$ ile gösterilsin. Böylece, $f \in PD(a, b)$ olması için gerek ve yeter koşul

(i) $f \in PS(a, b)$,

(ii) f' var ve (a, b) üzerinde, belki sonlu sayıdaki $x_1, \dots, x_k$ noktaları (bunlar, f nin süreksiz olduğu noktaları da kapsayabilir) hariç, sürekli ve $f'(x_j-)$, $f'(x_j+)$, $j = 1, \dots, k$ ve $f'(a+)$ ve $f'(b-)$ tek taraflı limitlerin var olmasıdır. Eğer f , $\mathbb{R}$ üzerinde tanımlı ve her $[a, b]$ sınırlı aralıkta parçalı sürekli veya parçalı düzgün ise f ye $\mathbb{R}$ de parçalı sürekli, veya parçalı düzgündür denir. $\mathbb{R}$ de parçalı sürekli ve parçalı düzgün fonksiyonların sınıfı, sırasıyla $PS(\mathbb{R})$ ve $PD(\mathbb{R})$ ile gösterilsin.

Ayrıca, $C[-\pi, \pi] := \{f : \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}, 2\pi - \text{periyodik, sürekli}\}$ olsun.

4.6. ÖRNEK.

(i) $f \in C^1[a, b]$ ise f $[a, b]$ üzerinde parçalı düzgündür.

(ii) $f(x) = \left\{ \begin{array}{ll} 2x, & 0 \leq x \leq \frac{1}{2} \\ \frac{1}{2}, & \frac{1}{2} < x \leq 1 \end{array} \right\}$ fonksiyonu $[0, 1]$ üzerinde parçalı düzgündür.

(iii) $f(x) = |x|$ $[-\pi, \pi]$ üzerinde sürekli ve parçalı düzgündür.

(iv) $f(x) = \sqrt{|x|}$ $[-\pi, \pi]$ üzerinde sürekli fakat parçalı düzgün değildir.